

Suomen Sotilas pääsi ministeriaudin kyytiin puhelinlinjoja pitkin ja sai kysytyä sisäministeri Kai Mykkäselältä paljon kritiikkiä herättäneen aselain esityksen tahtotilasta ja tarkoituksesta.

Lukijakeskusteluissa on kysytty, kuinka hyvin sisäministeri on perillä koko asedirektiivistä ja sen vaikutuksista. Tiukan 40-minuuttisen aikana selvisi, että kyllä hän tietää aiheen varsin hyvin. Esityksen valmistelussa on ollut merkittävää turbulenssia myös valmistelevassa työryhmässä, ja siksi muutoksia tekstiin on tullut viimeiseen asti. Esitys ei kuitenkaan ole valmis laki. Se on nyt lähetetty lausuntokierrokselle, ja tämän jälkeen sitä käsitellään uudelleen.

Torjuntavoitto

Sisäministeri toivoo maanpuolustuksen ja reserviläistoiminnan olevan edelleen suomalaisille tärkeä asia ja korostaa, että lain tarkoituksena on jättää mahdollisimman paljon mahdollisuuksia reserviläistoiminnan jatkumiseen nykyisellään ja jopa kasvamiseen. Torjuntavoittona pidetään Suomen saamaa reserviläispoikkeusta, joka mahdollistaa maanpuolustukseen perustuvien aselupien myöntämisen ja maanpuolustuksellisiin tehtäviin sijoitettujen reserviläisten A-luokan aselupien saamisen. Keskusteluun on usein noussut termi ”suunniteltu sijoitus”, jota pääesikunta ja aluetoimistot eivät tunnu tuntevan tai ymmärtävän.

Ministeri korostaa tämän uuden termin tarkoittavan sitä, että henkilö voitaisiin ottaa sodanajan tehtäviin, eli henkilö on reserviläinen.

Näin ollen tämä mahdollisuus hakea poikkeusta koskisi koko 900.000 kansalaisen reserviä.

Kuitenkin niiden reserviläisten lukumäärä, jotka ko. luvan tulisivat saamaan, jää auki, sillä tästä keskustelu on vasta käynnissä. Lisäksi esitys lakimuutoksesta on kirjoitettu sen verran vaikeaselkoisesti, että tämä siis tarvitsee tarkennusta.

Mahdollisuuksia reserviläistoiminnan jatkumiseen tavoitellaan MPK ry:n roolia kasvattamalla lainsäädännön tasolla.

Kysyimme, miksi vain MPK ry, koska direktiivi antaa mahdollisuuden myös muille organisaatioille suorittaa koulutusta A-luokan aseilla ja täten hallita näitä aseita yhteisöluvilla. Ministerin vastaus oli, viittaus yhdistysten koulutukseen ei valitettavasti kumoa direktiivin kieltoa yhdistysten omiin aselupiin. Ongelman lieventämiseksi on kuitenkin ministerin mukaan luotu aselupien mahdollisuus MPK:lle, joka on lakiin perustuva puolivaltiollinen toimija. Puolustusministerin kanssa on sovittu MPK:n asevaraston laajentamisesta ja valtio on valmis edistämään tiiviimpää yhteistyötä MPK:n ja reserviläisjärjestöjen välillä ammuntojen järjestämisessä.

Kun ministeriltä tivattiin, miksi Suomi suostuu edes keskustelemaan näistä asioista EU:n kanssa, vaikka EU ei tarjoa minkäänlaisia puolustustakuita Suomelle ja nämä ovat maanpuolustuksellisesti olennaisia seikkoja, oli ministerin vastaus, että EU:lla on kuitenkin mandaatti säädellä aseita ja niiden saatavuutta alueellaan.

Kun johdattelimme jatkokysymyksellä, miksi asiaa ei nähdä samoin kuin alkoholin tai autojen verotusta, joissa Suomi taistelee viimeiseen asti ja tappioidenkin jälkeen jättää määräyksiä toteuttamatta tai toteuttaa ne vain osittain, sisäministerin vastaus oli, että ne ovat eri tyyppisiä asioita. Alkoholin vähittäismyyntimonopolista sovittiin liittymisneuvotteluissa, ja siihen Suomella on poikkeuslupa. Autojen suhteen jokainen maa taas määrittelee itse verotuksensa, mutta toki EU on puuttunut käytettyjen autojen jälkiverotukseen niitä maasta toiseen myydessä.

Suomen Sotilas suosittelee vastauksesta huolimatta, että maanpuolustuksellisesti merkittäviin virkoihin nimitettäisiin seuraavat johtavat virkamiehet THL:stä, tullista tai verotoimistosta, sillä kyseisten virastojen sinnikkyyttä EU:n vastustamisessa ei käy kenenkään kieltäminen. Maanpuolustus alkaa kuitenkin politiikasta, ja aseistariisunta ei ole hyvä tapa puolustaa maata.

Direktiiviä tiukemmat esitykset

Suomen Sotilas ihmetteli ministeri Mykkäselälle, että vaikka työryhmän tehtävänä oli tehdä aselakiin vain direktiivin vaatimat muutokset, niin siitä huolimatta sinne on päässyt lipsauttamaan muitakin tiukennuksia, mm. harrastuneisuuden todistaminen viiden vuoden välein, harrastuneisuuden todistaminen lupaa hakiessa 24 kk:n ajalta (direktiivi vaatii 12 kk), mahdollinen ampumakielto keräilyaseille ja reserviläispoikkeuksen rajaaminen vain pitkiin aseisiin.

Nämä tuntuivat olevan hieman hankalia vastattavia, mutta taustalla lienee mainittu turbulenssi työryhmässä, joka on aiheuttanut linjamuutosta vielä aivan loppumetreillä. On tietysti poliitikolle vaikeaa, jos hänelle

työskentelevät henkilöt toimivat omavaltaisesti ja viis veisaavat poliittisesta ohjauksesta. Muiden kysymysten osalta ministeri Mykkänen sanoi olevansa valmis kuuntelemaan ehdotuksia ja korjaamaan lakitekstiä tarvittaessa, mutta reserviläispoikkeuksen osalta hän korosti, että on hyvä huomioida reserviläispoikkeuksen jakautuvan kahteen uuteen asiaan:

Aselupia voidaan myöntää maanpuolustustarkoitukseen. Eli haettaessa lupaa B-luokan aseeseen, eli itselataavaan kertatuleen ilman suurta lipasta, pääesikunnan puolta ei tarvita, vaan aseluvan voi hakea kuten nytkin. Näin ollen jatkossa maanpuolustustarkoitukseen voi hakea lupaa mille tahansa muullekin aseelle kuin pitkälle aseelle.

A-luokan aseisiin tarvitaan kuitenkin pääesikunnan puolto, ja tämä lupa on rajattu vain pitkiin aseisiin.

Ministeri kuitenkin toivoi asiallisia kannanottoja ja selkeitä esityksiä perusteluineen. Niitä luetaan, ja hänen avustajaryhmänsä käsittelee kaikki esitykset.

Suuret ja vaaralliset lippaat

7.62 RK lipas, jonka kapasiteetti 30 patruunaa. Tämä on EU:n mukaan se osa, joka muuttaa vaarallisen aseensa erityisen vaaralliseksi aseeksi.

Sisäministeri sanoi lippaiden olevan EU:n asedirektiivin keskiössä ja nimenomaan suuren lippaan määrittävän sen, milloin mennään ns. vaarallisten aseiden puolelle, joihin voi saada luvan vain poikkeustapauksissa. Näitä ovat reserviläispoikkeus, ampumaurheilu ja asekeräily.

Ministeri myöntää Suomen ongelmallisen tilanteen, jossa tällaisia lippaita on todella paljon ja osalla ihmisistä on sellainen varmasti heidän tietämättään tai asiaa ymmärtämättä. Ministerin mukaan edelleen etsitään mahdollisuutta siihen, että (historialliset) lippaat, joita todennäköisesti ei tulla käyttämään ampumistarkoituksessa (esimerkiksi valmistusajan perusteella), voitaisiin luokitella koriste-esineiden luokkaan ja ne näin ollen vapautuisivat rajoituksen piiristä.

Lisäksi Mykkänen korostaa vielä kerran muutoshalukkuutta lakiesityksen tekstiin, jos hyviä ehdotuksia ja niille perusteluja löytyy.

Suomen Sotilas esittää omana ehdotuksenaan, että Suomi katsoisi grandfathering clausen koskevan kaikkia niitä lippaita, jotka on hankittu ennen lakimuutosta, riippumatta siitä, onko lippaan omistajalla aselupaa vai ei.

Suomi on edelleen mallioppilas

Valtaosa Euroopan maista on toistaiseksi ollut kyvyttömiä tai haluttomia julkistamaan omaa esitystään asedirektiivin kansallisesta toimeenpanosta. Jonkin verran on tihkunut erilaisia työvaiheita Suomen Sotilaan sidosryhmien tietoon, ja niiden perusteella ainakin Italiassa ja Maltalla olisi tulossa Suomea merkittävästi löysempi aselaki. Kysyimme ministeri Mykkäseltä, miksi Suomi haluaa edelleen olla se mallioppilas ja toteuttaa kaiken aikataulussa ja tiukimman mukaan.

Sisäministerin vastaus oli odotettu. Suomen lähtökohtana on sovitusta kiinnipitäminen ja lain toteuttaminen siten, että meitä ei haasteta EU-tuomioistuimeen. Ja toisaalta, jos haastetaan, niin emme häviä siellä.

Kysyimme myös, miten paljon yhteistyötä Suomi tekee muiden EU-maiden kanssa, joilla on saman tyyppinen tilanne kuin Suomella, esimerkiksi Viro ja Ruotsi.

Ministeri ei myöntänyt yhteistyön toimivan aivan toivotulla tasolla, mutta sanoi kuitenkin Suomen seuraavan naapureitaan tarkasti ja korosti, että nykyisellä esityksellä Suomi siirtyy MPK ry:n roolin korostamisen myötä enemmän Ruotsin ja Viron suuntaan, joissa Hemvärnet ja Kaitseleit ovat merkittäviä valmistautumis- ja koulutusorganisaatioita.

Mitä seuraavaksi?

Seuraava tapahtuma on sisäministeriön poliisiosaston / kansainvälisen oikeusyksikön järjestämä keskustelu- ja kuulemistilaisuus asedirektiivin kansallisesta täytäntöönpanosta maanantaina 21.5.2018. Suomen Sotilas on saanut kutsun osallistua ja raportoi tilaisuuden tapahtumista myöhemmin lisää.

Aselain esityksen kuulemiskierros tapahtuu annetussa aikataulussa, eli sidosryhmillä ja Suomen lain mukaan kenellä tahansa on mahdollisuus jättää virallinen lausunto lakiesitykseen 1.6.2018 mennessä. Lisäksi sisäministeri Kai Mykkänen korostaa, että asialliset ja perustellut ehdotukset käsitellään ja hänen avustajaryhmänsä on varautunut niiden läpikäyntiin. Näin ollen ministerin sanojen mukaan niitä voi lähettää suoraan hänellekin osoitteeseen kai.mykkanen@eduskunta.fi.